

V a l t i o n e u v o s t o l l e .

Jos maan raha on arvoltaan häilyvä, ovat kaikki taloudelliset suhteet arvaamattomain muutosten alaisina. Onpa silloin itse oikeusjärjestys horjutettu, koska kansalaisten ansio ja omaisuus on todellisuudessa vailla sitä turvaa, jonka takaaminen on oikeusjärjestyksen päätehtäviä.

Rahan arvon ollessa epävakaan, onpa se laskeva tai nouseva, joutuu myös talouselämä, kuten nykyaikaiset esimerkit lukuisista Euroopan maista osoittavat, kehittymään epäterveeseen suuntaan, mikä aiheuttaa taloudellisten arvojen menetystä ja lamauttaa sellaisia kansan luonteenominaisuuksia, joista taloudellinen edistys riippuu, sekä enentää yhteiskunnallista tyytymättömyyttä ja tuottaa häiriöitä valtion raha-asioihin.

Vakaan arvon palauttaminen rahalle on sen vuoksi siellä, missä tämä arvo on järkkynyt, katsottava valtiolinten ehdottomaksi velvollisuudeksi, niin pian kuin ylivoimaiset esteet eivät enää tee tehtävän täyttämistä mahdolliseksi.

Meidän maassamme kuuluu tämä velvollisuus lähinnä Suomen Pankille, jonka ohjesääntönsä mukaan tulee ylläpitää vakavuutta ja varmuutta maan rahaoloissa. Tietoisena tästä velvollisuudestaan ja sen täyttämisen perustavasta merkityksestä maalle kokonaisenaan ja sen jokaisen kansalaisen menestykselle, on Suomen Pankki tekevä ^{voitavansa} ~~Liite~~ ~~sen~~ ~~arvon säilyttämiseksi ja lopulliseksi vakiinnuttamiseksi, jonka Suomen raha nyttemmin on saanut.~~

Mutta tämä tarkoituksen saavuttaminen ei ole yk-

sistään Suomen Pankin vallassa. Pankin hallinnon toimenpiteet eivät saata johtaa edellämainittuun tulokseen, jollei eräs ehto, johon Suomen Pankki voi vain osittain vaikuttaa, tule täytetyksi. Tämä ehto on se, että maan maksut ulkomaille ja sen saatavat sieltä pysyvät tasapainossa, se on: että maan niin sanottu maksutasaus ei ainakaan pysyvästi häiriidy.

Ne kokemukset, joita viime vuosina on maamme maksutasauksen muodostumisesta saatu, osottavat että tässä suhteessa ei voida ~~keittäytyä~~^{antautua} huolettomuuteen, vaan että määrätietoinen politiikka on siinä tarpeen. Näin ollen ja kun sekä valtion yleinen talouspolitiikka että sen oma finanssipolitiikka voi melkoisesti sekä edistää että vaikeuttaa maan maksutasauksen ylläpitämistä, ovat Eduskunnan Pankkivaltuusmiehet katsoneet velvollisuudekseen kääntyä maan Hallituksen puoleen esittääkseen, millä tavoin valtiovalta voisi edistää maksutasauksen tasapainossa pysymistä ja siten vakaan raha-arvon säilymistä. Tässä tarkoituksessa Pankkivaltuusmiehet kunnioittaen pyytävät saada kiinnittää Valtioneuvoston huomiota seuraaviin seikkoihin.

Maksutasauksen edellytykset ennen sotaa ja nykyään.

Suomen rahan arvon ja maan maksutasauksen ylläpitäminen oli ennen maailmansotaa suhteellisen helposti täytetty tehtävä. Itsessään oli Suomen maksutasaus kyllä velkavoittoinen, mutta osittain valtio, osittain kaupunkikunnat ja yhtiöt ottivat ja saivat ulkomailta tuotannollista sijoitusta varten pitkäaikaisia lainoja siihen määrään, että suurempia vaikeuksia ulkomaisten maksusuhteiden järjestämisessä ei esiintynyt. Sodan aikana ja sen jälkeen ovat kuitenkin maksutasauksen ylläpitämisen edellytykset melkoisesti muuttuneet.

Niistä seikoista, joista maksutasaus itsessään ilman ulkomaista luottoa on riippuvainen, on ensi sijalla ulkomaan kauppa. Kauppatasaus oli v. 1922 vientivoit-

toinen ja viime vuonna oli tuonnin enemmyys pienempi kuin mitä se ennen sotaa säännöllisesti oli. Mutta tämän seikan ei tule olla aiheena huolettomuuteen. Verrattain edullinen tulos ulkomaankaupasta on näinä vuosina suurelta osalta johtunut siitä onnellisesta sattumasta, että Suomen vientitavarain hinnat ovat maailmanmarkkinoilla olleet suhteellisesti korkeat, mutta tuontitavarain alhaiset. Muutos tässä hintain suhteessa ei ole ainoastaan mahdollinen, vaan todennäköinenkin ja voi suuresti muuttaa tuonnin ja viennin raha-arvojen suhdetta. Se mahdollisuus, että kauppatasaus edelleen huononee, on muistakin syistä vakavasti otettava huomioon. Tosin voidaan viitata siihen, että vientiteollisuus eräillä tärkeillä aloilla on laajentunut (sahatuotanto, selluloosateollisuus) ja että kotimainen maataloustuotanto on kasvanut. Mutta näiden edullisten seikkain vastapainona on toisia, jotka ovat kauppatasaukselle epäedulliset. Teollisuus- ja maataloustuotanto ovat tuskin kasvaneet sanottavasti enempää kuin mikä vastaa maamme nopeata västön kasvua (väestön lisäys vv. 1914-1922 oli n. 200,000 henkeä). Sillä seikalla, että kappina ja sen seuraukset ovat vähentäneet tuottavain ikäluokkain osuutta väestöstämme, on melkoinen epäedullinen vaikutus tuotanto- ja kulutussuhteisiin. Samaan suuntaan vaikuttaa vielä enemmän että 20-30,000 miestä parasta työvoimaa nyt on vuosittain sidottuna aseharjoituksiin. Myöskin armeijan tavarantarve lisää kulutusta ja ulkomaista tuontia entiseen verraten. Nämä seikat tekevät, että sodan jälkeisinä vuosina todettavasta edistyksestä huolimatta liiallinen toivorikkaus kauppatasaukseen nähden ei ole oikeutettu.

Vielä enemmän kehoittavat maksutasauksen muut tekijät varovaisuuteen. Tilastollisen Päätoimiston äskettäin suorittaman tutkimuksen mukaan maksutasauksen puheenaole-

vat tekijät ovat meillä sellaisessa suhteessa, että maamme vuosittaiset suoritukset ulkomaille (korot, matkustajaliikenne y.m.s.) ovat n. 100 milj. markkaa suuremmat kuin vastaavat tulomme ulkomailta (rahdit, säärto-laisten rahalähetykset y.m.s.). Näin ollen näyttää tarvittavan, jotta Suomen maksutasaus varmasti pysyisi kunnossa, joko, että ulkomaista pääomaa saadaan maahan vuosittain melkoiset määrät tai että kauppatasaus saadaan siinä määrin paranemaan, että vuosittain syntyy viennin enemmyyttä.

Keinot maksutasausten häiriytymisen estämiseksi.

Tehdyt laskelmat osoittavat, että ennen maailmansotaa ulkomaista pääomaa saatiin Suomeen pitkäaikaisten lainain muodossa vuosittain keskimäärin n. 21 milj. silloista markkaa, mikä arvoltaan vastaa yli 200 milj. markkaa nykyistä rahaa. Tämä ei tietänyt mitään epätervettä. Suomessa, jossa ei toimi ulkomaisia pankkeja ja jossa ulkomaalaiset vain vähässä määrin omistavat liikeyrityksiä, olivat ja ovat edelleen pitkäaikaiset lainat ainoa huomattava pysyvän ulkomaisen pääoman saantitapa. Ulkomainen velkamme oli vähäinen muiden velailismaiden velkataakoihin verraten. Kiinteän pääoman luonti (rautateiden, tehtaiden, rakennusten y.m.s.) oli myös ilmeisesti melkoista suurempi kuin ulkomainen lainaus. Ulkomaisen velkaantumisen vastapainona oli yleensä varallisuuden voi sanoa suuremmoinen kasvu sodan edellisellä aikana.

Myöskin nykyisissä oloissa on tarpeen koettaa edelleen saada maahan ulkomaista pääomaa pitkäaikaisina lainoina, eikä ainoastaan valtiolle vaan myös kunnille ja yksityisille yrityksille. Mutta maksutasausta katsoen ei tähän keinoon ole liiaksi. Ensiksikin on osa niistä lainoista, joita levaisuudessa ehkä voidaan saada, käytetty

ten ulkomaisten velkain suoritukseen. Tehdyn laskelman mukaan on Suomeen, jos otetaan huomioon kaikki pitkäaikaiset lainat ja lyhytaikaisista lainoista ^{ne, joita} yksityispankkien ulkomaiset velat, ^{edustavat} vuosina 1914-1923 saatu ulkomaista pääomaa n. 25 milj. rauhanaikaista markkaa eli n. 250 milj. nykyistä markkaa keskimäärin vuodessa. Mutta tästä on ollut pitkäaikaista luottoa vain 140-150 milj. nykyistä markkaa vuotta kohti. ~~Velkoine~~ Häilyväksi katsottava osa yksityispankkien ulkomaisista Suomen markka-veloista ja joukko yksityisten lyhytaikaisia velkoja, joita yllämainitussa laskelmassa ei ole otettu huomioon, on vähitellen suoritettava pitkäaikaisista lainoista saatavalla valuutalla. Näin ollen, jos ulkomaisia lainoja olisi runsaastikin saatavissa, ne suurelta osalta eivät vaikuttaisi vuotuisen maksutasaukseen, vaan menisivät entisten velkain vakauttamiseen. Toiseksi on otettava huomioon, että, sellaiset kuin maailmantaloudelliset ja valtiolliset olot nykyään ovat, ulkomaisten lainain saanti on epävarmempaa kuin ennen sotaa, jolloin pääomista rikkailla mailla oli altuinen tarve hakea sijoituksia ja pitkäaikainen rauhantila ynnä nopea taloudellinen edistys olivat synnyttäneet yleistä luottamusta kaikkienkin maiden vastaisiin edistysmahdollisuuksiin.

Nämä seikat tekevät, että maamme maksutasauksen kunnossa pitämistä ei voida etusijassa rakentaa ulkomaisen luoton varaan. Meidän on varustautuminen toistaiseksi, hitaamman edistyksenkin hinnalla, pääasiassa ominneuvoin ylläpitämään maksutasauksemme. Kun ulkomaankauppa on verrattomasti ensi sijalla niistä tekijöistä, jotka määräävät maksutasauksen, ja kun muut maksutasauksen tekijät ovat melkein kokonaan valtiovallan vaikutuksen ulkopuolella, on huomio puheenaolevassa suhteessa kiinnitettävä kauppatasauksen parantamiseen.

Mitä valtiiovallan puolelta voidaan tehdä kauppata-
tasauksen parantamiseksi.

Valtio voi osittain sen kautta, minkälaiset edellytykset se talouspolitiikallaan luo kansalaisten taloudelliselle toiminnalle, osittain oman tulo- ja menotaloutensa kautta tietoisesti toimia kauppata-
tasauksen parantamiseksi.

Ensinmainitulla tavalla valtio saattaa vaikuttaa puheenaolevaa tarkoitusta edistävasti sekä kulutukseen että *erittäin* tuotantoon. Kulutukseen vaikuttaa ennen kaikkea valtion verotuspolitiikka. Päähuomio valtiiovallan kuitenkin tulisi kiinnittää tuotannon ja lähinnä vientiin kykenevän tuotannon eli siis ensi sijassa puunjalostusteollisuuden ja maatalouden edistämiseen. Paitsi että viennin edistäminen on varmin keino kauppata-
tasauksen parantamiseksi, on tähän erikoisiakin syitä. Suomen puunjalostusteollisuudella, jonka tuotteiden menekistä kauppata-
tasauksemme lähinnä on riippuvainen, on epävarma kilpailukyky ulkomaisilla markkinoilla, paitsi korkeiden verojen ja maassa vallitsevan korkean korkokannan johdosta, hyvin suuressa määrin siitä syystä, että puunjalostus meillä osittain tapahtuu teknillisesti vanhentunein välinein. Tällaisia tapauksia on etenkin paperiteollisuudessa, jossa ainoa tärkeämpi raaka-
aineemme jalostetaan suhteellisesti pitkälle. Tämän vuoksi olisi vientiteollisuusyritysten oman pääoman lisääntymistä edistettävä. Verotuksen vähentäminen olisi tässä lähin valtiiovallan käytettävissä oleva keino. Verohuojennuksia ei kuitenkaan voitane myöntää erikseen vientiteollisuudelle. Mutta Pankkivaltuusmiesten mielestä olisi otettava harkittavaksi, eikö kävisi päinsä toistaiseksi säätää *pank-* osittainen verovapaus siitä talon osasta, joka tuotantoyrityksissä käytetään tuotantovälineiden parantamiseen tai lisäämiseen. Etu, jonka hyväksi tällainen verouhraus tehtäisiin, olisi yleinen etu, jonka edistämisestä koituva

hyöty voisi lisätä maan tuotantoa ja auttaa maan maksutasauksen ylläpitämistä.

Valtion omassa taloudessa voitaisiin kauppata-sauksen parantamista pitää silmällä lähinnä kahdella tavalla, nimittäin supistamalla aineellisesti tuottamatonta valtion kulutusta ja toistaiseksi rajoittamalla mahdollisimman vähin myöskin menot tuottaviin tarkoituksiin, milloin veitte tuotto on vasta kaukaisemmassa tulevaisuudessa saatavissa. Tämä koskee yhtä hyvin valtion varsinaisesti omia menoja kuin niitä vakinaisia ja tilapäisiä avustuksia, joita valtion varoista annetaan.

Valtion tulojen runsaus on synnyttänyt sellaista käsitystä, ettei tällainen pidättyväisyys ole tarpeen. Mutta valtion talouden suotuista tila on suurelta osalta voitu saavuttaa ainoastaan ~~välttämättömyyden~~ ~~uusiin~~ ~~tuotantovälineiden~~ ~~kustannuksella~~ ankaralla verotuksella, joka on ehkäissyt välttämättömien ^{uusien} tuotantovälineiden syntymistä.

Suuresti vahingoittamatta maan taloutta, nimenomaan tuotantovälineiden ja tuotannon lisääntymistä ja siten myös maksutasauksen säilymistä ei ole mahdollista pitää verotusta niin suurena, että se antaisi tarpeelliset varat sellaisen ylimääräisen menoarvion peittämiseen, joka, niinkuin nykyinen, on, vaikka luvut jaetaankin kymmenellä, runsaasti kaksi kertaa niin suuri kuin ennen maailmansotaa. Ei ole myöskään mahdollista, ilman turmiollisia seurauksia maan taloudelle, lähivuosina käyttää valtion ylimääräisiin menoihin huomattavampana osaa valtion nykyisestä pääomasaastosta, joskohta se on verrattain suuri. Valtion taloudessa on tosin melkoinen osa tätä säästöä vapaa. Mutta maan yleisen talouden kannalta nämä vapaat varat, joista noin 600 miljoonaa markkaa on sijoitettuina yksityispankkeihin, ovat näiden laitosten antamana luottona

suurimmaksi osakseen sidotut erilaisiin yrityksiin, joille ne toistaiseksi ovat välttämättömät maan tuotannon ylläpitämiseksi nykyisessä määrässään. Jos taas se määrä, mikä yli valtion käteiskassatarpeen on talletettu Suomen Pankkiin, sieltä otettaisiin käytettäväksi valtion menoihin, vähentäisi se epäilemättä eri teitä Pankin valuuttavarastoa.

Katsoen näihin seikkoihin rohkenevat Pankkivaltuusmiehet tässä tilaisuudessa huomauttaa, että oikein tapamalla puheenalaiset valtion säästövarat olisivat käytettävät, näyttäisi olevan se, että valtio niillä lyhentäisi kotimaista velkaansa, lähinnä lunastamalla Suomen Pankille antamiensa obligatsioneja. Näin menettelemällä valtio lujittaisi omaa rahallista asemaansa, häiritsemättä maan yleistä taloutta ja samalla tehokkaasti myötävaikuttaisi maan setelipankin tiliaseaman muodostumiseen nykyistä oikeampien periaatteiden mukaiseksi.

Jos valtio osalla Pankin pano- ja ottotilillä olevista saatavistaan kuittaisi Pankin hallussa olevia valtiositoumuksia ja maksaisi näiden jäännöksen nykyään yksityispankkeihin talletetuilla varoillaan, vähenisivät osaksi Pankin sekä varat että velat, osaksi taas saisi Pankki valtiositoumusten tilalle yksityispankkien redis-konttaamia vekseleitä, joilla pankit korvaisivat takaisin suorittamansa valtion talletukset. Sen jälkeen olisi keskuspankin varoina pääasiallisesti sen kultakassa, sen saamiset ulkomailta ja kotimaisista, osaksi yksityispankkien, osaksi ensiluokkaisten liikkeiden myymiä vekseleitä. Keskuspankin asema olisi siten saatettu asianmukaiselle kannalle, valtion velat melkoisesti vähentyneet ja se epäsäännöllinen, johdonmukaista korkopolitiikkaa vaikeuttava asiaintila, että maan talouselämällä on kaksi kassareserviä, valtiopankki ja valtiorahasto, tullut poistetuksi.

Niinikään pyytävät Pankkivaltuusmiehet saada tässä

yhteydessä alistaa Valtioneuvoston harkittavaksi, eikä sen pidättyväisyyden yhteydessä, jonka noudattamista valtion taloudessa maan rahan vakiinnuttaminen nyt vaatii, olisi syytä panna lähivuosiksi voimaan sellainen menettely, että mikäli tulos valtion taloudesta, joko tulojen suuremman tai menojen pieneämmän johdosta, muodostuu edellytettyä edullisemmaksi, syntyneet ylijäämät olisivat käytettävät, ei juoksevien menojen lisäämiseen eikä uuden pääoman sijoittamiseen valtion toimesta, vaan valtion kotimaisen velan lyhentämiseen, jonka kautta maan tuotanto saisi käytettäväkseen lisävaroja asemansa lujittamiseen ja toimintansa laajentamiseen.

Edellisessä esitetyt valtion talouspolitiikkaa koskevat huomautukset eivät perustu harkintaan siitä, mikä talous- ja yhteiskuntapolitiikka säännöllisissä ja vakiintuneissa oloissa on pidettävä oikeana, vaan siihen vakaumukseen, että lähivuosina, joina maamme nykyään tärkein ratkaisua odottava reformi, nimittäin rahalaitoksen uudistus säännölliselle kannalle, on aikaansaattava, tämä tehtävä vaatii kansakunnalta erityistä pidättyväisyyttä julkisessa taloudessa, jopa uhrauksia. Mutta Pankkivaltuusmiehet katsovat, että tämä tarkoitusperä on suurten ponnistusten arvoinen ja että sen saavuttaminen epäilemättä palkitsee kestetyt uhraukset.

Kuten jo edellä huomautettiin, on tällainen pidättyväisyys tarpeen sikäli kuin maahan ei saada riittävästi ulkomaista pääomaa pitkäaikaisina lainoina. Sitä enemmän syytä on valtiolla edistää sellaisten saantia. On terveen valtiotalouden mukaista, että valtio tuotannolliseen toimintaansa, kuten ennen sotaa, hankkii ulkomailta varoja. Mutta myös kuntain rahatarpeiden tyydyttämistä olisi edistettävä ulkomaisin, tarpeen mukaan valtion takaamin lainoin. Samoin olisi valtion takuu tarpeen otettaessa ulkomailta lainoja elinkeinoelämän, sekä maatalou-

den että teollisuuden, kehittämiseksi ja vakauttamiseksi. Taloudellinen edistys kaipaakin kipeästi tässä muodossa ulkomaista pääomaa, jonka saaminen myös olisi oman sa alentamaan nykyistä korkeata korkokantaa.

Pankkivaltuusmiehet Eduskunnan Pankkivaltuusmiehet toivovat, että Hallitus on käyttävä vaikutusvaltansa kansamme talouden edistämiseksi ja vakauttamiseksi sellaisin keinoin kuin edellä on esitetty.